

«Бекітілді»

ҚМҚК №38 «Аққайың» бөбекжай – бақшасының
у.м.а менгерушісі: Султанова.Р.Т

«21» «Ө» 2022 2023жылы
№ 1 Педагогикалық кеңес шешімімен



Вариативтік компонент

«Кел, билейік!»

органғы тобы.

Түсінік хат

Мектепкі дейінгі ұйымдардың 3-4 жас аралығындағы тәрбиленушілерге арналған.

Би өнерімен айналысу балаларға жалпы денсаулығына жақсы әсер етеді. Нақты жеңіл қозғалыспен дұрыс жүріп тұруына, иілгіштік қабілетінің артуына, ауамен дұрыс демалуына, музыканың екпінін, буын ырғағын, мазмұнын ажырата білуге көмектеседі. Ол үшін ойын түрінде берілетін нақты қимыл қозғалыс жаттығуларына көбірек көңіл бөлуі қажет. Олар қимыл қозғалыспен музыканы үйлестіру шеберлігін дамытады. Олай болса біздің бала бақшамызда дене тәрбиесі сабағынан басқа – ырғақ жаттығулары үйірмесі қосымша жүргізіледі.

Ырғақ – балалардың қабылдауын қозғалыс-қимыл арқылы белсендіретін сазды-педагогикалық тәртіп.

Мектепке дейінгі жасындағы балалар үшін жүгіру, билеу, секіру, жалпы ойын түрлері маңызды орын алады. Сондықтан балалар бұл сабаққа қызыға қатысады. Ол үшін әр сабақты түрлендіріп өткізу мұғалімнен ізденіс пен шығармашылықты талап етеді.

Сабақтың негізгі бөлігі – хореография, мұнда балалар халық билерінде кездесетін негізгі қимыл-әрекеттерді үйреніп қана қоймай, пластикалық қозғалыстарға жаттығады. Сабақтың соңында балалардың шығармашылық қабілеттерін дамыту мақсатында әр түрлі әуендерге 10 минут еркін ырғақта билейді.

Ырғақты жаттығулардың мақсаты - әуен ырғағына ере отырып, өз денелерін еркін қозғалысқа енгізе отырып, жеңіл және күрделі қимылдарды өздегінен орындай алуға машықтандыру.

Бұл мақсатқа жету үшін төмендегі жаттығуларды қолдану қажет:

- Есте сақтау, ұқыптылық және қоғамдық ортадағы дамуына;
- Қимыл-әрекеттің шапшандығына;
- Негізгі іс-әрекетті игеруіне: жүру, жүгіру, секіру, жүрудің әр түрлеріне;
- Дене ағзасын еркін ұстауына т.б. Сонымен қатар бұл сабақтың балалар үшін маңыздылығы сол, баланың танымдық әрекетінің, сұлулық пен көркемдікті сүюіне өз ықпалын тигізеді.

Би — музыкалық ырғаққа сай дене қимылымен көрсетілетін өнер. Адамдардың күнделікті еңбек процесіндегі іс-әрекеттері, қоршаған дүниеден алған сезім-әсерлері би қимыл-қозғалыстары мен ишараларына негіз болған. Табиғат құбылыстарын, аңшылық және соғыс көріністерін белгілі жүйеге түскен ырғақты қимыл — бимен бейнелеу көне дәуірде өмір талабынан туды.

Би - музыка өнерімен сабақтас сабақтас халық өнерінің бір түрі. Қазақтың би өнері ерте заманнан бастау алып, күні бүгінге дейін жалғасып келеді. Би өнері халқымыздың салт - дәстүрі, тұрмыс - тіршілігіне байланысты туындаған. Қазақтың ежелгі би өнері жайлы ертегі, аңыз, дастандарда айтылады. Ертедегі қазақ билері киіз үйлердің ішінде биленетін болғандықтан, алуан түрлі қимылдармен қатар бет - әлпет құбылулары арқылы да бейнеленген. Сондықтан

балалар бұл үйірмеге қызыға қатысады. Ол үшін әр сабақты түрлендіріп өткізу мұғалімнен ізденіс пен шығармашылықты талап етеді.

Би өнерінің мақсаттары: Ерте заманнан қалыптасып, халқымыздың аса бай мұрасымен бірдей дамыған би өнері туралы, қазақтың белгілі бишілері жайлы тиянақты түсінік беру. Балалардың дене білімін шынықтырып, күшейту. Музыканы есту және баулу қабілетін теория және практика жүзінде іске асыру. Биді түсіну және билеу қабілетін қалыптастыру. Өзін - өзі ұстай білуге тәрбиелеу.

Би үйірмесінің міндеттері:

- Сезіну, есту қабілетін дамыту.
- Қимыл - қозғалыс аппараттарының жүрек қан айналымын реттеп, жақсарту.
- Дененің дұрыс бітімін қалыптастыру, дұрыс демалу, дер кезінде дұрыс қимылдарын жетілдіру.
- Музыкалық шығармалардың буын - ырғағын, екпінін, мазмұнын дұрыс түсінуге дайындау.
- Теория және практика жүзінде қозғалысын дұрыс сезіне білу.
- Билеу кезінде би қозғалысы арқылы оның мәнерлілігін арттыру.
- Би қозғалысы кезінде би үйрену дағдыларын қалыптастыру.
- Балалардың би әуендерін сезіну, түсіну қабілеттерін дамыту, есте сақтау ілікке, еңбекқорлыққа, табиғатты сүйе білуге, эстетикалық талғамын арттыруға, патриоттық сезімге би өнері арқылы тәрбиелеу.

Күтілетін нәтиже: Би өнерімен айналысқан ұлдар мен қыз балалар денесінің сымбаттылығымен, әдемі жүріс - тұрысымен, музыкалық ырғақты ажырата білуімен ерекшеленеді. Би өнерімен айналысу шығармашылық шеберліктердің негізін қалап, өзін - өзі жетілдіруге деген қызығушылығын арттырады.

Қыркүйек айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Сәлемдесу «1-позиция және бүтін плие»	Денені тік ұстау, қолдарын жандарына созуға үйрету.	Тура шоқырақтау.		«Жаттығамыз»	Сурет	Аудиоматериал.
2-апта	Қолдың позициялары.	Балалар бір сызыққа тұрып, қолдың 1-позициясы екі алақанымыз жоғары қарап тұрады. 2-позиция қолымызды иығымызбен бірге тегіс орналастырамыз 3-позиция екі алақанымыз төмен қарай орналасады, ал қолымыз жоғарыда яғни төбемізде орналасады.	Жанымен жүру.	Қазақ биі	Даусынан таны.	Сурет.	Орындап беру.
3-апта	Аяқтың позициялары	1,2,3,4,5,6-позицияларын үйрету	Аяқпен жұмыс жасау.			Сурет.	Орындау.
4-апта	Білім мерекесі	Балаларға білім туралы түсінік беру. Сурет арқылы балалармен әңгіме құру. Балаларға білім күніне арналған биді жеткізе білу.		Вальс биі	«Қатырам»		Сурет.

Қазан айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жағтығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Күзгі балл	Сурет арқылы. Балаларға күзгі жаңбырдың тамшыларын әңгімелеу.		Бака биі.	Секіру	Сурет	Бірге қосылып айту.
2-апта	Күзгі тал мен жапырақтың қимылдарын үйрету, құстардың жылы жаққа ұшқан қимылын көрсету.	Балаларға күз туралы түсінік беру, сурет арқылы күздің ерекшелігін жеткізу, аяқтың ұшымен секіру, орын алмасу, позицияларды ұстау.	Жәй аяқтың ұшымен жүру.		Жаттығамыз.	Сурет.	Аудиоматериал.
3-апта	Ойын күн мен жаңбыр.	Балаларға сурет арқылы күзгі жаңбырдың тамшыларын әңгімелеп беру, ойын арқылы жаңбырдың дыбысын салу.	Аяқпен жұмыс жасау.	Қайталау.		Сурет.	Орындау.
4-апта	Сау бол күз.	Жапырақтармен таныстыру, әуеннің басталуымен аяқталуына баланың мән беруі.	Бірінші алға, артқа, оңға, солға шенбер арқылы жүру.	Жапырақтар биі.	Орын тап	Сурет	Орындап беру.

Қараша айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әліс-тәсілдер
1-апта	Құстар мен жануардың қысқы дайындығы.	Балаларға құстар мен жануарлардың қысқа дайындығын сурет арқылы көрсету.	Байсалды тез, жәй жаттығу жасау музыка арқылы.	«Қазіргі заманның биі»	Доп кімде	Сурет	Орындау
2-апта	Күзгі тал мен жапырақтың қимылдарын үйрету, құстардың жылы жаққа ұшқанын қимылын көрсету.	Құстың ыргағымен билеп көрсету. Классикалық қимылды қолдану.	Бір қатарға тұру, бір-бірінің артынан жүру.			Сурет.	Аудиоматериал.
3-апта	Ойын «Күн мен жаңбыр»	Балаларға сурет арқылы, күзгі жаңбырдың тамшыларын әңгімелеп беру, ойын арқылы жаңбырдың дыбысын салу.	Аяқпен жұмыс жасау.	Қайталау			Орындау.
4-апта	Қолдың 1,2,3 позициясын үйрету.	Балалар шеңбер арқылы жүріп, бір сызыққа орналасады, аяқтарымыз екінші позицияда, 2 қолымыз 3 позицияда. Орынымызда тұрып айналамыз, әннің ыргағымен қимылдар жасау.	Қолмен жұмыс жасау.				Орындап беру.

Желтоқсан айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Желтоқсан желі патриоттық би қимылын үйрету.	Балаларға желтоқсан көтерілісін түсіндіре отырып, би қимылының қызығушылықтарын дамыту. Патриоттық би қимылын жетілдіру.	Тура шоқырақтау	Сарбаздар биі	«Қағырам»	Сурет	Орындап беру.
2-апта	Күзгі тал мен жапырақтың қимылдарын үйрету. құстардың жылы жаққа ұшқан қимылын көрсету.	Біріншіден аяғымызды I позицияда ұстап, жауырынымызды қосып, қолымызды I позицияда ұстаймыз.	Жанға жүру		Даусынан таны.	Сурет.	Орындау.
3-апта	Аяқты дұрыс алып жүру	Балаларға денені тік ұстап, қолды, аяқты дұрыс алып жүруді жеткізу, 3 қадам алға кері артқа.	Бір қатарға тұру, бір-бірінің артынан жүру	Ұлпақар биі		Сурет.	Орындау.
4-апта	Кел жаңа жыл	Қыс мезгілімен таныстырып түсінік беру.		Қайталау	«Сұр қоян жуынып жатыр»	Сурет.	Орындап беру.

Қантар айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Театр әлемінде, сюжеттік би түрелімен таныстыру және балалардың актерлік сезімін ашу	Сюжеттік билің ерекшелігі бір-біріне байланыстыратын би қимылымен жеткізіп, көрсету. Ертегі үзіндісі арқылы сюжеттік би қимылымен таныстыру. Сюжеттік би арқылы актерлік сезімін ашу.	Аяқпен қолмен жұмыс жасау.	Пингвин биі	«Орын тап»	Сурет	Аудиоматериал.
2-апта	Спорт менің досым	Балаларға спорт адам денсаулығына пайдалы екендігін толық түсіндіру. Балаларды гимнастикалық суреттермен таныстыру. Әуенге қосылып спорт би элементтерінің ерекшелігін таныту.	Бір орынынан секіріп, қолды бір жоғары, бір төмен көтеріп тұсуру.		Жаттығамыз.	Сурет.	Орындау.
3-апта	Балалардың ден мүшелерін қозғалту.	Балаларға денені тік ұстап, гимнастикалық би қимылдарын үйрету. (шпагат, мостик, колесо) қимылдарын үйрету.	Денемен жұмыс жасау.	Қоян биі		Сурет.	Орындау.
4-апта	Ойын: «өз әуенін тауып билеп беру» шарты: әр ұлт өз әуенін тауып билеп беру керек (қазақ, өзбек, орыс, латын) т.б	Әр ұлт әуенін тауып билеп береді, оларға қонаққа қытай мен испан ұлты келіп, өз билерін билеп береді. Оларға барлық ұлт қосылып, шаңырақтың астында қазақ биін билейді.	Секіру, жанымызға алға жүру.		Орамал жуу.	Сурет.	Орындап беру.

Ақпан айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Плиенің екі түрін үйрету.	Плиенің екі түрін үйрету. Жартылай толықтай. Жартылай бір, екі отыру екі, үш, төрт. Толықтай, бір, екі, үш, төрт отыру, төрт үш, екі, бір тұру.	Аяқпен жұмыс жасау.		Орын тап	Сурет	Аудиоматериал.
2-апта	Қара жорға биін үйрену	Балаларға әуенге қосылып биді үйрету. Қара жорға биінің қимылы арқылы өзіндік бір ерекшелігін таныту. Балаларды қазақ биінің элементтерімен таныстыру.		Қара жорға биі		Сурет.	Орындау.
3-апта	Ұлттық қимыл қозғалысты атап және орындауы.	Ұлттық қимыл қозғалыста толқын, шашпау, фантан, тербелу. Толқын қимылында екі қолымызды алға қарай толқындап жүргізу. Фантан қимылында екі қолымызды 3 позицияда алма - кезек саусақтарымызды шашырату. Тербелу қимылдарында аяғымыз 2 позицияда, қолымыз 2 позицияда оңға – солға тербелеміз.	Денені тік ұстап. қолдарын жандарына созуға үйрету.		Қатырам	Сурет.	Орындау.
4-апта	Хореографиялық жаттығулардың позицияларын атап және орындау.	Қолданылатын қимылдар. Орынынан секіріп, қолды 1 жоғары, 1 төмен түсіру, шеңберді бұзбай жүгіру. 1,2,3,4,5,6 аяқтың позициялары.	Аяқтың ұшымен, окшемен жұмыс жасау.	Қуыршақ биі		Сурет.	Орындап беру.

Наурыз айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Салематсызба? Көктем! Ертеңгілік әйелдер күніне орай арналған мейрам	Балаларға мерекені сезіндіру, сурет арқылы әңгіме құру. Әуенге ілесіп би арқылы гүлдердің пішінін құрып, анаға деген мерекелік сезімін ашу.	Шеңбер жасау тура шоқырақтау		Жаттығамыз.	Сурет	Аудиоматериал.
2-апта	Гүлдер биі	Бишілер ортаға шығып қолдарын ашып шеңбер жасап, қолдарын төменге түсіріп музыка тактна қарай тізерлеп отырады. Шеңберді айналып әр биші өз орынын тауып гүлдің пішінін салады. Қолдарымен оңға, солаға сәл қисайып табиғаттың гүлденгенін бимен салу.	Алға артқа жанымызбен жүру	Гүлдер биі		Сурет.	Орындау.
3-апта	Әжеге сыйлық ертегісін оқып беру, өзіне акцент бойынша аяқ сілтеу.	Балаларды марш пен жүргізу, шеңберге тұру, аяқтың өкшесімен жүру, аяқтың ұшымен жүру.	Өкшемен аяқтың ұшымен жүру	Қазақ биі	Даусынан таны.	Сурет.	Орындау.
4-апта	Наурыз жыл басы.	Сурет арқылы балаларға наурыз туралы толық түсінік беру. Би арқылы көктемгі құстардың бейнесін би қимылдарымен жеткізу.	Аяқ арқылы жаттығу жасау			Сурет.	Орындап беру.

Сәуір айы

Апта	Тақырыбы	Мақсаты	Сергіту жаттығу	Би	Қимылды ойын	Көрнекілік құралдар	Методикалық әдіс-тәсілдер
1-апта	Сәуір күлкі күні. Саңырау құлақ ертегісін оқып беру.	Балаларға саңырау құлақ ертегісін оқып беріп, ертегінің ерекшелігін түсіндіре кету.				Сурет	Аудиоматериал.
2-апта	Көктем туралы түсінік айту	Балаларға көктемде құстар қайтып келетінін, жер көгеретінін, талдардың бүршік ататынын айтып беру.	Шенбер жасау, 1 қатарға тұру	Көктем биі	Орамал жуу.	Сурет.	Орындау.
3-апта	Би мейрамы. «Сахна көркі – сұлу би»	Шара Жиенқұлованың өмір баянымен таныстыру. Әр топ балалары әр ұлттық билерімен билеп жарысу.				Сурет.	Орындау.
4-апта	Дене бас, саусак қалыптары, өкшеге арнаған қимыл.	Балалардың денелерін тік ұстау, аяқ 1 позицияда қолымыз 1 позицияда, басымыз оң жаққа қарап тұрады, ішімізді тартамыз. Еденде аяқ ұшымен жүру аяқ ұшымен жүру	Аяқпен жұмыс жасау	Құстар биі	Қимыл ойыны. Дом кімде	Сурет.	Орындап беру.

Мамыр айы

Апта	Такырыбы	Максаты	Сергіту жаттыгу	Би	Кимылды ойын	Корнекілік куралдар	Методикалык әдіс-тәсілдер
1-апта	9 мамыр жеңіс күні	Балаларға жеңіс күнінің қалай жеткенін ұғындыру.	Тура шоқырақтау жанымызда жүру			Сурет	Аудиоматериал.
2-апта	Сарбаздар биі	Балаларға әуенді тыңдату, балаларға сурет арқылы түсінік беру, патриоттық қимылдармен таныстыру.	Маршпен жүру, 1 қатарға тұру, бірінің бірінің артынан жүру.	Сарбаздар биі	Жаттығамыз	Сурет.	Орындау.
3-апта	Қол аяқ позицияларын жасау.	Қол аяқ позицияларын қайталау, денелерін тік ұстау.	Аяқпен қолмен жұмыс жасау.			Сурет.	Орындау.
4-апта	Қош бол бала бақша	Вальс биінде балалар көбінде 6 позицияны қолданады. Вальс биінің қимылдарын көрсету.	Шеңбер жасау, байсалды жәй жаттыгу	Вальс биі	Даусынан таны	Сурет.	Орындап беру.